info@payamdaily.ir

نخستین روزنامه صبح البرز

# پیام آشنا

شماره ۲۷۸۷
دوشنبه ۹/ ۲ تیر/ ۱۴۰۴
۲/ محرم/ ۱۴۴۷
30 / June / 2025

صاحب امتیاز: موسسه همگامان اندیشه زمان
مدیرمسئول: محمود حیدری سردبیر: یاهره حیدری
نشانی: کرج، بلوار تعاون، خیابان فرهنگ، جنب کافون کارشناسان رسمی دادگستری
تلفن: ۳۲۵۳۴۸۳۸-۳۲۵۳۴۴۴۳-۰۲۶ فکس: ۳۲۵۳۰۱۰۱
امتیاز در طرح ارزیابی کیفی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۶۷/۸۰
چاپ: کارگر

## دیدگاه

### واقعاً رسیده‌ایم به وضعیت حساس کنونی، جنگ یا صلح؟!

واقعیت این است که هیچ کدام از این دو در ذات خود سعادتمندی یک ملت را در برندارند. گاه با جنگ می شود به نجات رسید و گاه با صلح پس باید ملاک و معیاری برای تصمیم سازی وجود داشته باشد و آن، "میهن" است که اولاً تمامیت ارضی اش حفظ شود، ثانیاً در امنیت باشد و ثالثاً در مسیر توسعه قرار بگیرد. اگر این سه اصل با جنگ محقق می شود، حتماً باید جنگید و اگر با صلح به آنها می رسیم، نباید لحظه ای در آن درنگ کرد. جنگ ۱۲ روز ایران و اسرائیل که فارغ از شعارذگی های معمول، مصداقی از مقاومت و همبستگی ملی ایرانیان بود، توانمندی های ایران عزیز ما و نیز دشمن را در میدان عمل عیان کرد.

**به گزارش پیام آشنا** به نقل از عصر ایران، در تاریخ هر ملتی، برنامه ریزی وجود دارد که مسیر آن ملت و کشورش را برای دوره ای طولانی، حتی برای قرن های آتی مشخص می کند. تصمیم درست و عقلانی در آن برنامه ها، سعادتمندی به بار می آورد و رویکرد هیجان محور و عقل گریز، فلاکت و بدبختی.

ایران ما، امروز در چنین برنامه ای است و تصمیم حاکمان ایران برای در پیش گرفتن یکی از دو راه "جنگ" یا "صلح" از جنس همان "سرنوشت ساز"های تاریخی است.

**حال چه کنیم؟ جنگ کنیم یا به سیر صلح را برگزینیم؟**

واقعیت این است که هیچ کدام از این دو در ذات خود سعادتمندی یک ملت را در برندارند. گاه با جنگ می شود به نجات رسید و گاه با صلح پس باید ملاک و معیاری برای تصمیم سازی وجود داشته باشد و آن، "میهن" است که اولاً تمامیت ارضی اش حفظ شود، ثانیاً در امنیت باشد و ثالثاً در مسیر توسعه قرار بگیرد.

اگر این سه اصل با جنگ محقق می شود، حتماً باید جنگید و اگر با صلح به آنها می رسیم، نباید لحظه ای در آن درنگ کرد.

جنگ ۱۲ روز ایران و اسرائیل که فارغ از شعارذگی های معمول، مصداقی از مقاومت و همبستگی ملی ایرانیان بود، توانمندی های ایران عزیز ما و نیز دشمن را در میدان عمل عیان کرد. اینک تصمیم سازان می توانند به اساس برآوردها و پیش بینی های آینده تان که بر مبنای آنچه در میدان عمل رخ داده، تصمیم بگیرند. اگر جمع بندی واقع گرایانه آن است که تحقق سه اصل فوق با جنگ میسر است و ایران به قدری توان نظامی دارد که بتواند اسرائیل را شکست دهد و از پس آمریکا نیز برآید، می توانند به ادامه جنگ رأی دهند و در انتهای آن تصویری از ایران متنجم، امن و رو به توسعه را محقق سازند.

اما اگر برآوردها این است که برغم توانمندی هایی که داریم - و واقعاً هم داریم - راه بهتر آن است که گزینه جنگ و تقابل جای خود را به صلح و تعامل بدهد، حتماً باید این راه را برگزید.

بازی، بازی رسانه و تبلیغات نیست که بگوییم اگر جنگ کنیم مردم چنین می گویند و اگر صلح را برگزینیم چنان! بازی، بازی سرنوشت یک سرزمین باستانی و یک ملت کهن است.

**دو متال تاریخـــی می آورم، یکی از خودمان و دیگری از دیگران:**

زمانی که مدام قرارداد الجزایر را پاره و به ایران حمله کرد، متفقت ملی ایران قانعش کرد که گزینه جنگ را انتخاب کنیم چرا که اگر در آن مقطع، از ترس ارتش بعث تسلیم می شدیم، نه تنها صلح برقرار نمی شد بلکه برنامه دیکتاتور وقت عراق برای فتح یک هفته ای تهران تحقق می یافت؛ این بود که ایرانی ها یکدل و یکصدا شعار "جنگ جنگ تا پیروزی" سر دادند و برای دفاع از میهن، سراز ناشناختهترین فصل افتخار آفرین در تاریخ معاصر ایران را رقم زدند.

سال ها بعد نیز زمانی که نفع ایران در خاتمه جنگ بود، رهبر فقید ایران دستور پذیرش قطعنامه ۵۹۸ سازمان ملل را صادر کرد و ایران و عراق، بعد از ۸ سال جنگ تمام عیار، پای میز مذاکره رفتند.

در این ماجرا هم اراده ایران به جنگ در سال ۱۳۵۹ درست بود و هم تصمیم اش به صلح در ۱۳۶۷ ؛ در واقع، نه جنگ و نه صلح، بدون توجه به ظرف زمانی و مکانی شان، واجد ارزش ذاتی نیستند ؛ نه جنگ در ذات خود نشان دهنده شجاعت است و نه صلح به خودی خود، معنای زبونی و کم کمالی که در زمان مناسب انجام شوند از زشمند هستند و اگر در موعد مقتضی صورت نگیرند، ضد ارزش اند.

متال دوم درباره ژاپن است، در سال ۱۹۴۱ و در جریان جنگ جهانی دوم، ژاپن با حمله به پرل هاربر رسما به آمریکا اعلان جنگ کرد این یک اقدام نسنجیده، ناهنگام و بسیار خسارت بار بود.

اما ۴ سال بعد در ۱۹۴۵ و بعد از بمباران جنایتکارانه اتمی هیروشیما و ناکازاکی، امپراتور ژاپن پایان جنگ را پذیرفت و ستد تسلیم ژاپن روی عرشه کشتی یوس اس میزوری آمریکا امضا شد. این امضا از روز بسیار تلخ و تحقیر آمیز بود ولی امروز تاریخ از امپراتور ژاپن به عنوان مردی یاد می کند که برای حفظ کشورش بر اساس همان سه اصل "تمامیت ارضی، امنیت و توسعه" خروش را زیر پا گذاشت، به جنگ پایان داد و طی نطق رادیویی از مردم کشورش خواست واقعیت را بپذیرند و برای توسعه ژاپن، بکوشند. اگر آن روز، "هیروهیتو" آن تصمیم تلخ ولی درست را نمی گرفت، احتمالاً بمب اتم هم های بعدی در توکیو و اوساکا و ناگویا و ... فرود می آمدند و امروز در آن جزیره شرقی به جای ژاپن توسعه یافته کنونی، کشوری عقب مانده وجود داشت با ملتی فقیر و خاکستر نشین که مهم ترین کارشان ماهیگیری بود و برنج کاری!

پس، دو گانه جنگ و صلح با این ادبیات که اولی حاوی شجاعت و حماسه و وطن دوستی است و دومی در برگیرنده ترس و زبونی و وطن فروشی، به کل نادرست و به شدت گمراه کننده و ویرانگر است.

بنابراین در شرایط کنونی - که این باور واقعاً حساس است - باید به تصمیم سازان کشور، این اطمینان را داد که اگر بر اساس سه اصل پیش گفته، تصمیم درست و عقلانی بگیرند ملت با تمام وجود پشتیبان شان خواهد بود. اگر اهداف مذکور با جنگ محقق می شود، همه لباس رزم می پوشند و اگر صلح را انتخاب کردند کسی نخواهد گفت که پس شعارهای سابق چه شد؟ کما این که وقتی امام خمینی (ره) قطعنامه پایان جنگ را پذیرفت، مردم نگفتند پس چه شد "جنگ جنگ تا پیـــروزی" و "رد آزادی قدس از کربلا می گذرد"؟ مردم خردمند ایران می دانستند که آن شعارها مربوط به فصلی بود و اینک فصلی دیگر آغاز شده است و پذیرا شدند و ۸ سال جنگ به پایان رسید.

مردم ایران، امروز بسیار خردمندتر و هوشمندتر هستند.

## گزارش روز

رهبر در نقش پدر ملت با اقتدار در مقابل تجاوز به حریم خانه ایستاد و فرزندانش را مهیای بیچاره کردن متجاوز کرد. ذرهای تزلزل در این کوه ایمان و اقتدار دیده نشد و این صلابت و طمأنینه به جامعه سرریز شد.

### درباره پیام تلویزیونی رهبر معظم انقلاب؛

# روایت فتح

**به گزارش پیام آشنا** به نقل از ایسنا، سومین پیـام تلویزیونی رهبر معظـم انقلاب خطاب به ملت درواقع روایت فتـح مردم و نیروهای مسلح بود. در این پیام، تعبیر آتش بس و حتی توقف جنگ استفاده نشد که می تواند حاکی از ضرورت حفظ هوشیـاری و آمادگی کامل مجموعه نیروهای نظامـی و اقتدار عمومی در قبال هرگونه شرارت جدید باشد.

پیام رهبر معظم انقـلاب ۲ روز پس از توقف جنگ منتشـر شـد جمع‌بندی ایشـان از جنـگ ۱۲ روزه پیروزی ملت ایران بود. از این جمع‌بندی، می‌توان نوعی پاسخ به اظهارات افراد و رسانه‌هایی را برداشت کرد که پس از توقف جنگ ولوله‌انگیزه‌های دلسوزانه در پی تخفیف کار کارسـتان ملت و نظام جمهوری اسلامی برآمدند یا پس از اعلام وزیر امور خارجه مبنی بر اینکه «اگر تجاوز رژیم صهیونیستی متوقف شود ما رکن بی‌دیدیل رقم خوردن این فتح که نباید مغفول بمانـد نقش رهبـری و رکن ولایت فقیه در حفظ کشـور اسـت. احیای سازمان رزم و انتصاب فرماندهان جدید، انجام عملیات گسـترده نقاطی ۱۶ سـاعت پس از تجاوز و گفت‌وگوی امیدبخـش و اقتدارآفرین با مردم سـاعاتی پس از حمله، نمونه‌ای عالی و قابل تدریس از مدیریت بحران به‌دست رهبری است که تا روز پایانی جنگ نیز با اشـراف و هدایت ایشان استمرار یافت. رهبر در نقش پدر ملت با اقتدار در مقابل تجاوز به حریم خانه ایستاد و فرزندانش را مهیای بیچاره کردن متجاوز کرد. ذرهای تزلـزل در این کوه ایمان و اقتدار دیده نشد و این صلابت و طمأنینه به جامعه سرریز شد. در این ۱۲ روز دل‌های بی‌شماری از ایرانیان، بی‌قرار و نگران رهبرشـان بود و همه با تمام وجود، صدق کلام امام خمینی را درک کردند که پشتیبان ولایت فقیه باشید تا به مملکت شما آسـیبی نرسد. وقاحت رئیس‌جمهور آمریکا در تهدید رهبر معظم انقلاب و لاجیک بزدلان صهیونیستی همچون وزیر جنگ رژیم‌مبنی بر تلاش ناکام آنها برای سوء قصد، نشان می‌دهد دشمن نیز کاملا متوجه اهمیت بی‌بدیل رکن ولی‌فقیه در صیانت از ایران و انسجام ملت است.

**احسان صالحی**
**کارشناس مسائل سیاسی**

## مکث

# راز ترسناک هوش مصنوعی که نمی دانید؛ هر چه دقیق تر، مخرب تر

بررسـی‌های محققـان حکایـت از آن دارد که هرچقدر دقت مدل‌هـای زبانی هوش مصنوعی بیشتر باشد، هزینه آن برای محیط‌زیست بیشتر خواهد بود.

**به گزارش پیام آشـنا** به نقل از خبرآنلاین، شـرکت‌های فناوری بـا شـتابی باورنکردنی درحال توسـعه مدل‌های پیشرفته‌تری از هوش مصنوعی هسـتند اما حالا و با گذر زمان به نظر می‌رسـد که این پیشرفت بهای سنگینی برای محیط‌زیسـت به همراه خواهد داشت.

در مطالعه جدیدی که نتایج آن در نشریه علمی Frontiers in Communication منتشر شد، پژوهشـگران آلمانی دریافته‌اند که مدل‌های زبانی بزرگ (LLM) که پاسـخ‌های دقیق‌تری ارائه می‌دهند، کربن بیشـتری تولید می‌کننـد و در نتیجه به‌طور تصاعـدی انرژی بیشتری مصرف می‌کنند.

درواقع یافته‌های این پژوهش، از آینده‌نگران کننده تأثیرات زیست‌محیطی صنعت هوش مصنوعی خبر می‌دهد بدین معنا که هرچقدر دقت مدل بیشتر باشد، هزینه آن برای محیط‌زیسـت بیشتر خواهد بود. جسی داج، پژوهشگر مؤسسه آلن برای هوش مصنوعی که در این پژوهش نقشی نداشته اما تحلیل‌های مشابه زیادی انجام داده، در این‌باره توضیح داد: «همـه می‌دانند که با افزایش اندازه مدل، معمولاً مدل‌ها توانمندتر می‌شوند، در نتیجه برق بیشتری مصرف می‌کنند و در نهایت آلودگی بیشتری دارند.»

### بررســی تأثیر هوش مصنوعی در آلودگی محیط‌زیست

اعضای این تیم در پژوهش خود به بررسـی ۱۴ مدل زبانی متن‌باز با اندازه‌های مختلف پرداختند که البته به دلیل عدم دسترسـی به برخی از مدل‌های تجاری از جمله ChatGPT شرکت OpenAI یـا Claude شـرکت Anthropic، این مدل‌ها در مطالعه لحاظ نشدند. محققان به هر مدل ۵۰۰ سؤال چندگزینه‌ای و ۵۰۰ سؤال با پاسخ باز ارائه دادند. در مرحله بعد آن‌هـا با تحلیل داده‌هـا دریافتند که مدل‌های بزرگ‌تر و دقیق‌تری مثـل DeepSeek در مقایسه با مدل‌هایی با مغز دیجیتالی کوچک‌تر، بیشـترین میزان کربن را تولید می‌کنند. مدل‌هایی که به نام "مدل‌های اسـتدلالی" شهرت دارند و برای حل مسائل، آن‌ها را به مراحل جزئی تقسیم می‌کنند، هم در مقایسه با مدل‌های ساده‌تر، به‌طور چشمگیری کربن بیشـتری تولید می‌نمایند.

## اشاره

# سلاح ایرانی که پدافندهای پیشرفته را دور زد

این موشـک که به نام خیبر نام‌گذاری شـده به دلیل ویژگی‌های پیشرفته، از جمله قابلیت حمل چندین کلاهک و دقت بالا، نقش مهمی در دکترین بازدارندگی ایران ایفا می‌کند.

**به گزارش پیام آشـنا** به نقل از فرادید، موشک بالسـتیک خیبر (قدر H)، که به عنـوان یکی از پیشرفته‌ترین موشک‌های میان‌برد جدید کلاهکه در زرادخانه نیروی هوافضای سپاه شناخته می‌شود، در عملیات اخیر علیه اهداف استراتژیک در سرزمین‌های اشغالی به کار گرفته شده و توجه تحلیل‌گران نظامی را جلب کرده است.

این موشـک که به نام خیبر نام‌گذاری شـده به دلیل ویژگی‌های پیشرفته، از جمله قابلیت حمل چندین کلاهک و دقت بالا، نقش مهمی در دکترین بازدارندگی ایران ایفا می‌کند. در این گزارش، جزئیات فنی، تاریخچه توسـعه، قابلیت‌ها، محدودیت‌ها و کاربردهای این موشک بررسی می‌شود.

### مشخصات فنی و طراحی موشک خیبر (قدر H)

موشـک خیبر (قدر H) یک موشـک بالسـتیک میان‌برد دو مرحله‌ای اسـت که از ترکیب سوخت مایع در مرحله اول و سوخت جامد در مرحله دوم بهره می‌برد. طول این موشک حدود ۱۵۸۶ تا ۱۷۵ متر و قطر آن حدود ۱.۲۵ متر اسـت. وزن کلی آن بین ۱۴،۰۰۰ تـا ۱۵،۰۰۰ کیلوگرم تخمین زده می‌شود. که شامل سرجنگی چندکلاهکه با وزن مجموع ۶۵۰ تا ۷۰۰ کیلوگرم است. برد عملیاتی خیبر (قـدر H) بین ۱،۶۵۰ تـا ۱،۹۵۰ کیلومتر گزارش شده است. که امکان هدف قرار دادن نقاط استراتژیک در منطقه از جمله سرزمین‌های اشغالی را فراهم می‌کند.

سیستم هدایت این موشـک از ترکیبی از ناوبری اینرسـی (INS) و GPS تشکیل شده است. که دقت آن را به حدود ۷ تا ۲۰ متر (CEP) می‌رساند.

سـرجنگی خیبر از نوع جداکننده (Multiple Reentry Vehicle - MRV) اسـت. که در فاز نهایی پرواز به چندین کلاهک تقسیم می‌شود. این کلاهک‌ها مجهز به بالک‌های هدایت‌پذیر هسـتند و قابلیت مانور در فاز ورود به جو را دارند. که احتمال رهگیری توسط سامانه‌های پدافند موشکی ماننده فلاخن دلود یا پاتریوت را کاهش می‌دهد. سـرعت نهایی کلاهک‌ها در فاز بازگشت به جو بین ۸ تا ۱۲ ماخ (حدود ۹۸۰۰ تا ۱۴،۷۰۰ کیلومتر بر ساعت) اسـت که رهگیری آن‌ها را بسـیار دشوار می‌کند.

طراحـی خیبر (قدر H) به دلیل اسـتفاده از مواد کامپوزیت در بدنه و کلاهک‌ها، وزن کمتری نسبت به موشک‌های مشابه مانند شهاب ۳ دارد. این کاهش وزن، همراه با شتاب بالای اولیه، امکان افزایش برد و چابکی را فراهم کرده است. همچنین، این موشک از پرتابگرهای متحرک زمینی استفاده می‌کند که زمان آمادگـی و شلیک را به کمتر از ۳۰ دقیقه کاهش داده است.

### مواد مفرد و سرجنگی موشک چند کلاهکی خیبر

سـرجنگی چندکلاهکه خیبر (قـدر H) یکی از ویژگی‌های برجسـته این موشـک اسـت. وزن کل سـرجنگی بین ۹۵۰ تا ۷۰۰ کیلوگرم اسـت که به چندین کلاهک کوچکتر (معمولاً ۳ تا ۵ کلاهک) تقسیم می‌شود. هر کلاهک می‌تواند به‌طور مسـتقل هدایت شـده و هدفی جداگانه را مورد اصابت قرار دهد. مواد متفجره اسـتفاده‌شـده در این کلاهک‌ها شامل ترکیبات پیشرفته مانند HMX (اکتژن) یا RDX است. که قدرت تخریبی چندین برابر TNT دارند. برخی منابع گزارش کردند که این کلاهک‌ها می‌توانند از نوع شـدیداً انفجار- خویش‌ها یا حتی نفوذگر (برای تخریب پناهگاه‌های زیرزمینی) باشند.

### تاریخچه توسعه خیبر (قدر H)

موشـک خیبر (قدر H) بر پایه موشک قدر توسعه یافته اسـت. که خود نسـخه‌ای از تقابلاته از موشک شهاب ۳ محسوب می‌شود. توسعه این موشک در اوایل دهه ۱۳۸۰ خورشیدی توسط نیروی هوافضای سپاه و با همکاری سازمان صنایع هوافضای وزارت دفاع آغاز شد. هدف اصلی، افزایش دقت، برد و قابلیت حمل کلاهک‌های چندگانه نسبت به موشک‌های قبلی بود. این موشک به عنوان بخشی از برنامه تقویت تـوان بازدارندگی ایران در برابر تهدیدات منطقه‌ای طراحی شد.

قدر H اولین بار در زمایش‌های داخلی آزمایش شد. اما استفاده عملیاتی آن در عملیات «وعده صادق ۳» در ۱ و ۲ تیر ۱۴۰۴ (۲۲ و ۲۳ ژوئن (۲۰۲۵) گزارش شد. بر اساس اطلاعه‌های سپاه این موشک، در موج بیسـت و یکم این عملیات برای اولین بار با سرجنگی چندکلاهکه شلیک شد و اهدافی در شمال، جنوب و مرکز سرزمین‌های اشغالی را مورد اصابت قرار داد. توسعه این موشک تحت نظارت متخصصانی مانند سردار حسن طهرانی مقدم، که به عنوان پدر برنامه موشکی ایران شناخته می‌شود، انجام گرفت.

تفاوت با موشک خیبر (خرمشهر-۴) برخی منابع، از جمله رسـانه‌های ایرانی، خیبر (قـدر H) را با موشک خیبر (خرمشهر-۴) اشتباه گرفته‌اند. خیبر (خرمشهر-۴)، که در ۴ خرداد ۱۴۰۲ رونمایی شد، یک موشـک بالسـتیک هایپرسونیک با برد ۲،۰۰۰ کیلومتر و سـرجنگی ۱۵۰۰ کیلوگرمی است که از سـوخت مایع اسـتفاده می‌کند و قابلیت حمل کلاهک‌های بالرلی (تا ۸۰ راکت کوچکتر) را دارد. در مقابل، خیبر (قدر H) نسخه‌ای از خانواده قدر است که با سرجنگی چندکلاهکه و ترکیبی از سوخت مایع و جامد طراحی شده است.

### قابلیت‌ها و مزایای خیبر (قدر H)

سـرجنگی با چندکلاهکه: توانایی حمل چندین کلاهک مسـتقل. خیبر (قـدر H) را بـه ابزاری اسـتراتژیک برای هدف قرار دادن هم‌زمان چندین نقطه تبدیل کرده اسـت. این ویژگی، سامانه‌های پدافند موشـکی دشمن را تحت فشـار قرار داده و احتمال موفقیت حمله را افزایش می‌دهد.

دقت بالا با CEP کمتر از ۲۰ متر: این موشک قادر به هدف‌گیری دقیق تأسیسـات نظامی، پایگاه‌ها و زیرساخت‌های استراتژیک اسـت.

مانوردیذیری کلاهک‌ها: کلاهک‌های جداشـونده با بالک‌های هدایت‌پذیـر، امکان مانور در فاز نهایی را فراهم می‌کنند. که رهگیری توسـط سامانه‌های پدافند مانند Arrow یا Patriot را دشوار می‌کند.

برد متناسب: برد ۱،۶۵۰ تا ۱،۹۵۰ کیلومتری، خیبر (قدر H) را برای هـدف قرار دادن نقاط کلیدی در منطقه از جمله پایگاه‌های آمریکا و اسرائیل، مناسبی می‌کند.

زمان آمادگی کوتاه: استفاده از سوخت جامد در مرحله دوم و پرتابگرهای متحرک، زمان آمادگی را به کمتر از ۳۰ دقیقه کاهش داده، که امکان واکنش سریع به تهدیدات را فراهم می‌کند.

تاکتیک‌های غافلگیرکننده در عملیات «وعده صادق ۳»، خیبر (قدر H) بـا تاکتیک‌های جدید، مانند شلیک‌های مسـیرهای غیرقابل پیش‌بینی استفاده شد که ارتبخشی آن را افزایش داد.

### محدودیت‌های خیبر

وابسـتگی به سوخت مایع در مرحله اول: استفاده از سوخت مایع در مرحله اول، آمادسازی اولیه را نسبت به موشـک‌های تمام‌سوخت جامد (مانند خیبرشکن) پیچیده‌تر می‌کند و ممکن اسـت زمان واکنش را در شرایط اضطراری افزایش دهد.

آسـیب‌پذیری در برابر پدافند پیشـرفته: اگرچه کلاهک‌ها مانوردیذیر رهگیری را دشوار می‌کنند، سامانه‌های پدافند موشکی مدرن با رادارهای فرکانس پایین یا حسگرهای مادون قرمز ممکن است بتوانند کلاهک‌ها را شناسایی کنند.

هزینه تولید: توسعه و تولید موشک‌های چندکلاهکه مانند خیبر (قدر H) هزینه‌بر اسـت. که ممکن است تعداد تولید آن را محدود کند.

محدودیت برد: با برد حداکثر ۱،۹۵۰ کیلومتر، این موشـک برای اهدافی دوردسـتتر، مانند پایگاه‌های آمریکا در اروپا یا اقیانوس هند، مناسـب نیست و ایران برای چنین اهدافی به موشک‌های قاره‌پیما نیاز دارد.

### کاربردهای نظامی خیبر (قدر H)

خیبر (قـدر H) برای هدف قرار دادن تأسیسـات استراتژیک دشمن: پایگاه‌های نظامی، مراکز فرماندهی، فرودگاه‌ها و زیرسـاخت‌های صنعتی طراحی شده اسـت. در عملیات «وعده صـادق ۳» در ۱ و ۲ تیر ۱۴۰۴، این موشـک برای اولین بار با سـرجنگی چندکلاهکه علیه اهدافی در سرزمین‌های اشغالی استفاده شد. بر اساس اطلاعیه‌های سپاه این موشک در موج بیسـت و یکم عملیات، پایگاه‌های نظامی، تأسیسـات صنعتی (مانند متطلقه لشدود) و مراکز اطلاعاتی را هدف قرار داد.

این موشـک به دلیل قابلیت چندکلاهکه، امکان اشباع سامانه‌های پدافند موشکی دشمن را فراهم می‌کند. که در تاکتیک‌های نظامی ایران برای غلبه بر دفاع‌های چندلایه‌ای مانند Arrow یا David's Sling حیاتی است. همچنین، خیبر (قدر H) به عنوان بخشـی از دکتریـن بازدارندگی ایران عمل می‌کند که هدف آن جلوگیری از حملات احتمالی با نمایش توان تخریبی است.

## برش

# بلوف ترامپ در صادرات نفت ایران به چین

مقایسه افت ۲۵ میلیون بشکه‌ای صادرات نفت ایران در فشار حداکثری ۱ و افت ۱۰۰ هزار بشکه‌ای این شاخص در فشار حداکثری ۲ نشان می‌دهد که ترامپ در دور جدید تحریم‌ها علیه فروش نفت ایران به چین کاملاً ناکام بوده و در نتیجه، برداشتن این تحریم‌های غیرموثر، امتیازی برای ایران محسوب نمی‌شود بلکه روغن ریخته نذر امامزاده شده است.

**برش**

**بیست سال بعد بیشتر به خاطر کارهای نکرده در زندگی ناراحت می‌شوید تا کارهایی که انجام داده‌اید...**

**مارک تواین**

**اوقات شرعی**

| اذان صبح | طلوع آفتاب | اذان ظهر | غروب آفتاب | اذان مغرب |
|---|---|---|---|---|
| ۰۳:۰۷ | ۰۴:۵۳ | ۱۲:۱۰ | ۱۹:۲۶ | ۱۹:۴۷ |

**اخترنگار**

نیست بی‌دیدار تو در دل شکیبایی‌مرا
نیست بی‌گفتار تو در دل توانایی‌مرا

سنایی